

RELOCATION AS A STRATEGY TO INTERFERE WITH THE CHILD-PARENT RELATIONSHIP

PRESELJENJE KAO STRATEGIJA OMETANJA ODNOSA DIJETE-RODITELJ

IRA DANIEL TURKAT, PH.D., Venice, Florida

Prijevod i objavljivanje na internetskim stranicama Udruge Dijete-razvod je autor ovoj neprofitnoj udruzi pismeno odobrio. Za potrebe citiranja, naslov originala je naveden u zaglavlju članka.

Roditelj s kojim dijete živi koji se želi preseliti predstavlja poseban problem za roditelja s kojim dijete ne živi, a koji se opire preseljenju. Fizička udaljenost između roditelja s kojim dijete ne živi i njegovog ili njezinog potomstva može postati ozbiljna prepreka njihovom odnosu. Kad je preseljenje nedvojbeno u najboljem interesu djeteta, treba u tome ustrajati. Međutim, kad nije sigurno je li preseljenje u najboljem interesu djeteta, sud se suočava s teškom dilemom.

U izvjesnim slučajevima, roditelj s kojim dijete živi se želi preseliti kako bi ometao odnos između djeteta i roditelja s kojim dijete ne živi. Ponekad se taj motiv može dobro skrivati. Smjernice koje će pomoći utvrđivanju činjenica i prepoznavanju nastojanja preseljenja s ciljem ometanja, tek se trebaju pojaviti. Ovaj rad pruža početnu skupinu potencijalnih pokazatelja za utvrđivanje nastojanja preseljenja s ciljem ometanja.

STRATEGIJA U POZADINI PRESELJENJA S CILJEM OMETANJA

Ometanje susreta povezano s razvodom predstavlja veliki problem za obitelji, odvjetnike i suce. Teško ga je rješavati. (1) Kad roditelj s kojim dijete živi traži preseljenji da bi povrijedio drugog roditelja, obiteljski problemi se višestruko multipliciraju. Međutim, iz kuta gledanja toga tipa roditelja s kojim dijete živi, takva manipulacija im daje očite prednosti.

Prvo, preseljenje sprječava roditelja s kojim dijete ne živi da ostvari želju za aktivnim i trajnim odnosom sa svojim potomstvom. Kratka vožnja nije više moguća. Lagani pristup djetetovoj školi je stvar prošlosti. Obiteljska zadovoljstva igranja nogometa, gimnastike, karnevala i religijskih događanja se više ne mogu lako doživjeti. Emocionalno bogatstvo koje daje široka mogućnost dostupnosti roditelja sad je djetetu uskraćeno.

Drugo, preseljenje roditelja s kojim dijete živi povećava financijske troškove roditelja s kojim dijete ne živi a koji su ovome nametnuti radi viđanja svoje djece. Kratke vožnje su zamijenjene dugim putovanjima. Boravak u hotelu postaje nužnost. Telefonski računi značajno rastu.

Treće, nakon preseljenja, ako roditelj s kojim dijete živi ometa susrete, pravna pomoć je teže dostupna. Pitanje nadležnosti postaje bojno polje. Pravni troškovi se povećavaju. Sudski postupci postaju sve kompliciraniji u praktičnom i emocionalnom smislu.

Konačno, u određenim slučajevima ometanja susreta, (2) nakon preseljenja, sprječavanje susreta postaje čak još privlačnije roditelju s kojim dijete živi. Prije se roditelj kojem je susret uskraćen samo kratko odvezao doma; sad, kad god se susret spriječi, on ili ona su podnijeli značajan gubitak novca, napora i vremena. Roditelj s kojim dijete živi, sa sadističkim sklonostima u ovom smislu (3) dobiva dodatni osjećaj zadovoljstva.

Treba napomenuti da svaki čimbenik rizika može djelovati samostalno ili može djelovati zajedno s drugim čimbenicima rizika.

Slijedom gore navedenoga, jasna je potreba da se uoči one roditelje s kojima djeca žive, a koji traže preseljenje iz zlonamjernih razloga. Kad je to prikladno i moguće, takve pojedince treba u tome zaustaviti. Da bi pridonio tom procesu, autor se, razmatrajući 'rizične čimbenike' dotakao problema prepoznavanja nastojanja preseljenja koja se temelje na namjeri ometanja susreta.

DEFINICIJA ČIMBENIKA RIZIKA

Čimbenik rizika je onaj koji povećava vjerojatnost da će određeni problem nastati. Pušenje cigareta je čimbenik rizika za nastanak raka pluća. Pretjerana tjelesna težina je čimbenik rizika za nastanak kardio-vaskularnih bolesti. Brojni partneri su čimbenik rizika za prijenos spolnih bolesti. Prijašnji bankrot je čimbenik rizika za povrat kredita.

Postojanje čimbenika rizika ne znači da će ozbiljan problem nužno nastati. Na primjer, neki pojedinci mogu pušiti cigarete cijeli život i nikad ne dobiti rak pluća. Slično tomu, osoba koja je bila prisiljena objaviti bankrot u jednom trenutku, ne mora imati poteškoća s otplatom velike hipoteke u budućnosti. Postojanje čimbenika rizika jednostavno znači da postoji povećana vjerojatnost da određeni problem nastane. Međutim, čak i kad postoji čimbenik rizika, u određenim slučajevima, ozbiljan problem možda nikad ne nastane.

Koncept čimbenika rizika daje korisni okvir za pristup poteškoćama koje izazivaju pokušaji preseljenja koje imaju za cilj ometanje odnosa između roditelja s kojim djeca ne žive i njegovog ili njezinog potomstva. Specifikacija potencijalnih pokazatelja koji ukazuju na to jesu li nastojanja preseljenja vođena ometanjem, mogu igrati važnu ulogu u rješavanju ovakvih slučajeva.

PREPOZNAVANJE ČIMBENIKA RIZIKA

U sofisticiranom području znanosti, čimbenike rizika se sustavno proučava radi toga što je to korisno. Na primjer, povezanost između pušenja cigareta i raka pluća je temeljito istražena. Međutima, prvi korak ka prepoznavanju čimbenika rizika tipično počinje na razini praktičara. To je slučaj i s preseljenjem koje ima za cilj ometanje susreta.

Po saznanju ovoga autora, popis potencijalnih čimbenika rizika za preseljenje kao strategiju ometanja, tek se treba pojaviti. Temeljeno na izloženosti mnoštvu kliničkih i pravnih slučajeva, ova diskusija u glavnim crtama daje nekoliko potencijalnih čimbenika rizika za prepoznavanje kad je preseljenje vođeno željom za ometanjem odnosa između roditelja s kojim djeca ne žive i njegovog ili njezinog potomstva.

ČIMBENICI RIZIKA ZA PRESELJENJE S CILJEM OMETANJA

Dolje je navedeno osam potencijalnih čimbenika rizika za prepoznavanje roditelja s kojim djeca žive, a koji se želi preseliti temeljem toga što je motiviran ometati odnos između roditelja s kojim djeca ne žive i njegovog ili njezinog potomstva:

1. roditelj koji prijeti da će se preseliti s djecom;
2. roditelj koji je jako ljut;
3. roditelj koji opetovano laže;
4. roditelj koji ima povijest ometanja susreta;
5. roditelj kojega sud nije kaznio za ranije ometanje susreta;
6. roditelj koji je prije uporno kršio sudsku odluku;
7. roditelj koji pokazuje sindrom otuđenja od drugog roditelja,(4) i
8. roditelj koji pokazuje sindrom zlonamjerne majke povezan s razvodom.(5)

ANALIZA ČIMBENIKA RIZIKA

Pri razmatranju osam gore navedenih potencijalnih čimbenika rizika, izranja više pitanja. Prvo, treba napomenu da svaki čimbenik rizika može djelovati samostalno ili može djelovati zajedno s drugim čimbenicima rizika. Na primjer, roditelj sa sindromom otuđenja od drugog roditelja može također biti i vrlo ljut na roditelja s kojim djeca ne žive. Također, roditelj koji je prije uporno kršio sudsku odluku ne mora pokazivati ni jedan od ostalih

čimbenika rizika; on ili ona može jednostavno uživati u impulzivnom uzbuđenju pri kršenju pravila (kao što je to slučaj kod određenih poremećaja ličnosti). (6)

Drugo, vrijeme nastanka čimbenika rizika također može varirati. Na primjer, u određenim slučajevima, prije nego što je predat zahtjev za razvod braka, i (eventualni) roditelj s kojim će dijete živjeti je možda prijetio roditelju s kojim dijete (kasnije) neće živjeti, s mogućnošću preseljenja djece. Tipično, ovaj čimbenik rizika nastaje kad postoji veliki sukob već u braku. U drugim pak slučajevima, takva prijetnja se može pojaviti tokom borbe za to s kim će dijete živjeti, ili možda nakon donošenja sudske odluke

Određeni čimbenici rizika mogu postojati, ali namjera preseljenja može biti iskreno utemeljena na najboljem interesu djeteta.

Treće, važno je razmotriti stupanj intenziteta čimbenika rizika. Roditelj može biti ljut na drugog roditelja, ali ne i dovoljno da tog roditelja liši mogućnosti da bude uključen u dnevni život svoje djece. S druge strane, neki roditelji mogu biti tako ljuti da im ideja da se ne presele može izgledati nepodnošljiva. Ponovno, čimbenik rizika može postojati, ali to ne garantira da će to dovesti do pokušaja preseljenja s ciljem ometanja susreta. Zapravo, jedan ljutiti, psihološki poremećen roditelj može se namjerno ne preseliti tako da može mučiti drugog roditelja redovitim epizodama ometanja susreta.

Četvrto pitanje koje treba razmotriti je to da određeni čimbenici rizika mogu postojati ali je namjera preseljenja iskreno utemeljena na najboljem interesu djeteta. Na primjer, roditelj koji možda ima povijest opetovanog laganja u sudnici, može također imati dijete čije je zdravstveno stanje ozbiljno narušeno. U takvom slučaju, preseljenje bliže specijaliziranoj ustanovi radi tretmana, može biti značajno za djetetov život.

ZAKLJUČAK

Roditeljima koji namjeravaju preseljenje kao način ometanja odnosa između roditelja s kojim djeca ne žive i njegovog ili njezinog potomstva, to ne treba dozvoliti. Previše toga je na kocki. Nažalost, pitanja preseljenja se uvijek ne javljaju na potpuno jasan način. Nadam se da će osam čimbenika rizika koji su ovdje navedeni korisno poslužiti u razmatranju određenih pitanja preseljenja. Još ih očekuje znanstveno propitivanje.

ENDNOTES

- 1 Ira Daniel Turkat, Management of Visitation Interference, 36 Judge's J. (forthcoming Feb. 1997).
- 2 Ira Daniel Turkat, [Child Visitation Interference in Divorce](#), 14 Clin. Psychol. Rev. 737 (1994).
- 3 Ira Daniel Turkat, Divorce Related Malicious Mother Syndrome, 10 J. Fam. Violence 253 (1995).
- 4 Sindrom otuđenja od roditelja je prvi opisao Gardner u vezi s roditeljem s kojim djeca žive, koji podučava svoje potomstvo da ima neopravdana neprijateljska vjerovanja i ponašanja prema roditelju s kojim ne živi. R.A. Gardner, The Parental Alienation Syndrome and the Differentiation Between Fabricated and Genuine Child Sex Abuse (Creskill, N.J., Creative Therapeutics 1987); R.A. Gardner, Family Evaluation in Child Custody Mediation, Arbitration, and Litigation (Creskill, N.J., Creative Therapeutics 1989). Vidi također Kenneth H. Waldron & David E. Joanis, Understanding and Collaboratively Treating Parental Alienation Syndrome, 10 Am. J. Fam. L. 121 (Fall 1996).
- 5 Sindrom zlonamjerne majke povezan s razvodom je prvi opisao ovaj autor u vezi s majkom s kojom djeca žive koja ima za cilj povrijediti bivšeg bračnog partnera na bilo koji način, uključujući i korištenje djece ako kao sredstva povređivanja. Turkat, gornja napomena 2, and Turkat, gornja napomena 3.
- 6 Ira Daniel Turkat. The Personality Disorders (New York, Pergamon/Simon & Schuster 1990).